

TOIMINTASUUNNITELMA 2019

Kuva: Tuula Tuominen

PIKASSOS OY

Sosiaalialan osaamiskeskus

Kanta-Hämeessä, Pirkanmaalla ja Satakunnassa

TOIMINTASUUNNITELMA 2019

Pikassos

SISÄLLYS

1 SOSIAALIALAN KEHITTÄMISTOIMINNAN ASiantuntija	5
2 ARVOT JA TOIMINTAA OHJAAVAT PERIAATTEET	6
3 TOIMINTA VUONNA 2019	8
4 PIKASSOKSEN TOIMINTA 2019 STRATEGISTEN KEIHÄÄNKÄRKIEN MUKAISESTI.....	9
Monitoimijainen verkostotyö	9
Ohjausryhmät ja työryhmäjäsenedet.....	11
Sote- ja makuvalmisteluun osallistuminen	13
Käytännön, koulutuksen ja tutkimuksen vuoropuhelun edistäminen	15
Sosiaaliasiamiestoiminta.....	17
Kehittämishanketoiminta.....	18
Sosiaalialan vaikuttamistyö	21
Asiakaslähtöisten palvelujen kehittäminen	23
Asiantuntijapalvelujen myynti.....	24
5 OSAAMISKESKUSTEN YHTEISTYÖ	25
LIITE 1.....	26
LIITE 2.....	27
LIITE 3.....	34

I SOSIAALIALAN KEHITTÄMISTOIMINNAN ASiantuntija

Pikassoksen perustehtävänä on toimia sosiaalialan lakisääteisenä kehittämisen asiantuntijana omalla toimialueellaan. Vuoden 2019 maaliskuun piti olla ratkaiseva sosiaalialan osaamiskeskusten tulevaisuuden suhteen; mikäli sote-uudistus olisi toteutunut, olisi se tietänyt todennäköisesti myös kehittämisrakenteiden muuttumista vuonna 2021. Maaliskuun 8. päivä tuli kuitenkin tieto hallituksen erosta sekä maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelun lopettamisesta. Näin ollen myös uudet, tulevaisuuden kehittämisen rakenteet ovat auki ja uusi hallitus linjanee mitä koko uudistukselle tapahtuu. Pikassoksen osalta toiminnassa olevat verkostot ja muu peruskehittämistyö jatkuvat kuten ennenkin, sote-uudistuksen valmisteluun liittyvien, Pikassoksen vetämien tai muuten teemoiltaan keskeisten työryhmien työskentely katsotaan erikseen jokaisen maakunnan osalta ja tehdään suunnitelmat tulevan suhteen yhdessä verkostojen kanssa.

Osaamiskeskustoiminnan rahoitukseen on kohdistunut vuosittain mittavia leikkauksia tai uhkaa avustuksen merkittävästä pienemisestä. Kuluvana toimintavuonna rahoitukseksi on varmistunut 2,95 miljoonaa euroa, joka on hiukan pienempi edellisvuoteen verrattuna. Pikassoksen kohdalla viime vuoden avustus oli 414 028 euroa ja tämän vuoden avustus on 407 000 euroa.

Sosiaalialan työ kehittyy tekijöittensä kautta. Ammattilaiset tarvitsevat tukea ja mahdollisuuksia kehittää osaamistaan. Alan ammattilaiset ovat osaamiskeskusten kumppaneita. Ammattilaisten esiin tuomat kehittämistarpeet jalostuvat koulutuksiksi, hankesuunnitelmiksi, vertaisfoorumeiksi tai kehittämisprosesseiksi. Osaamiskeskuksen tavoitteena on välittää tietoa ja tarjota areenoita ammatilliseen vuoropuheluun sekä yhteiseen oppimiseen. Sosiaalialan osaamiskeskusverkostolla on merkittävä rooli alan yhteistyön vahvistajana ja vaikuttajana. Tästä yhtenä käytännön esimerkkinä on valtakunnalliset aikuissosiaalityön päivät, jotka on jo yli 10 vuotta järjestetty sosiaalialan osaamiskeskusten voimin. Ensi vuoden päivät järjestää Pikassos, päivien suunnittelu on jo laitettu alulle, tämä on iso ponnistus Pikassokselle ja yhteistyökumppaneille.

Palveluiden ja palvelurakenteiden uudistaminen on osaamiskeskuksen lakisääteisen tehtävän toteuttamista. Palveluprosessien kehittäminen on tänä päivänä yhä monialaisempaa, mikä asettaa erilaisia vaatimuksia prosessien tarkastelulle ja uudistamiselle. Tiedonhallintaan liittyvien toimien avulla parannetaan kuntien mahdollisuuksia hyvinvointitiedon käyttöön. Kaikkiin kehittämisprosesseihin tulee kuvata tiedon kokoamisen ja hyödyntämisen toimenpiteet. Tiedolla johtaminen on tulevaisuudessa yhä oleellisemmassa roolissa, kun tavoitellaan tuottavuuden kasvua ja palvelujen parempaa vaikuttavuutta. Pikassos osallistuu erilaisiin asiantuntijatehtäviin niin valtakunnan tasolla kuin toiminta-alueellaan.

Asiakkaiden mukaanotto heille sopivien ja heidän tarpeitaan vastaavien palvelujen suunnitteluun ja arviointiin perustuu lakeihin, mutta on myös arvo itsessään. Osallistumisen ja osallistamisen erilaisia keinoja tulee kokeilla ja saada pysyviksi toiminnan suunnittelun ja arvioinnin välineiksi. Myös sosiaaliasiamestoinnin kautta kertyvää tietoa tulee hyödyntää kehittämistoimissa.

Tampereella 15.3.2019, toimitusjohtaja Tuula Tuomien

2 ARVOT JA TOIMINTAA OHJAAVAT PERIAATTEET

Työmme perustana on arvot, jotka jaamme yhteisesti.

Tasa-arvo

Työyhteisön jäsenet ovat tasa-arvoisia. Kaikilla työyhteisömme jäsenillä on tasavertainen oikeus ja velvollisuus olla aktiivinen, aloitteellinen ja osallistuva jäsen työyhteisössämme. Pyrimme omalla toiminnallamme kuntien tasapuoliseen kohteluun ja nostamme niiden kuntien ääntä esille, joilla näemme muuten olevan tähän heikommät mahdollisuudet. Tiedotamme asioista siten, että tavoitamme mahdollisimman monet alueen toimijat. Olemme tasapuolisia oppilaitos- ja järjestöyhteistyössä.

Kuntalaisten tasa-arvoinen perusoikeus laadukkaisiin sosiaalipalveluihin on työmme peruslähtökohta, heitä tulee myös kuulla vahvemmin. Työmme tavoitteena on tukea laadukkaiden palveluiden kehittymistä ja saatavuutta sekä onnistunutta sote-uudistusta.

Innostavuus

Luomme ja pidämme yllä työilmapiiriä, jossa on tilaa ideoinnille ja luovuudelle. Tuemme toisiamme uusissa avauksissa. Suhteessa kuntakumppaneihin ja yhteistyötahoihin innostavuus merkitsee tilaisuuksien luomista toisin ajattelulle ja toisin tekemiselle, oppimisprosesseille. Joskus täytyy myös tarjota itseään verkostoihin, Pikassosta ei aina tunneta. Kehittämistoiminnassa Pikassos edustaa optimismia, tulevaisuuteen katsovaa toimijaa, joka pyrkii suhtautumaan asioihin myönteisesti. Ymmärrämme, että kehittäminen vie aikansa ja kysyy sinnikkyyttä.

Vuorovaikutteisuus ja dialogisuus ovat avainsanoja. Kehittämistyön ammattilaisina luomme ilmapiiriä ja tilaa, jossa on edellytykset luovalle kehittämiselle. Innostavuus rakentuu osaamiselle ja ammattitaidolle sekä tapaan kohdata yhteistyökumppaneita.

Luottamus

Luomme ja pidämme yllä työilmapiiriä, jossa jokaisen on turvallista työskennellä. Luottamus on sovitusta kiinnipitämistä yksittäisissä asioissa, laajemmin sitä, että kunnilla on luottamus siihen, että Pikassos on heidän tukenaan ja apunaan sovittaessa. Luottamus toimii myös ihmisten välisissä suhteissa niin työyhteisössä kuin suhteessa yhteistyökumppaneihin. Olemme sanojemme mittaisia ja kunnioitamme muita.

Kumppanuus

Toimimme tiiminä, sillä yhdessä olemme enemmän! Jaamme asioita, osaamista, tietoa ja taitoa. Tuomme lisäarvoa eri tahojen yhteistyöhön: olemme sillanrakentajia ja tunnistamme eri toimijoiden vahvuudet ja osaamisen. Kumppanuus yhdistää arvona tasa-arvon ja luottamuksen, sillä kumppanuus sisältää nämä molemmat. Kumppani toimii rinnalla ja tarvittaessa muutoksen eteenpäin viejänä.

Rohkeus

Otamme aktiivisesti vastaan uusia ajatuksia ja uskallamme hyödyntää meille vieraita toiminta- ja ajattelutapoja. Uskallamme kysyä ja kyseenalaistaa, niin työyhteisössä kuin sen ulkopuolella.

Uskallamme luottaa osaamiseemme ja intuitioon ja katsoa asioita uusista näkökulmista ja murtaa totuttuja toimintatapoja. Tuomme osaamiskeskuslaista näkökulmaa rohkeasti esiin. Rohkeutta on myös hakea tukea ja apua.

Toimintaamme ohjaavat periaatteet ovat:

1. Kuntien tarpeet ovat työmme lähtökohta. Kehittämistoimet suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä.
2. Osaamiskeskuksen erityinen rooli on koota eri toimijoita yhteen tunnistaen jokaisen toimijan tarpeet ja rooli kehittämistoiminnassa. Tätä kokonaisnäkemystä ja tietoa kertyy ainoastaan verkostolliselle toimijalle. Osaamiskeskus voi toimia eri rooleissa kuten kokoajan, koordinoijan, vastuunkantajan tai johtajan roolissa monitoimijaisissa verkostoissa.
3. Kehittämistyössä yhdistyy eri toimijoiden asiantuntemus synnyttäen uutta ja rikastaen jokaisen asiantuntijuutta.
4. Toimintaamme ohjaa laki ja asetus sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta.

3 TOIMINTA VUONNA 2019

Pikassoksen ydinprosessit muodostuvat alla olevista toiminnoista. Läpileikkaavina teemoina on verkostoyhteistyö ja asiakaslähtöinen kehittämistyö.

Henkilöstötilanne vuoden 2019 alussa löytyy lopusta liitteestä I.

4 PIKASSOKSEN TOIMINTA 2019 STRATEGISTEN KEIHÄÄNKÄRKIEN MUKAISESTI

Keihäänkärkien sisällöt löytyvät lyhyesti avattuna otsikko-palkin jälkeen, tämän jälkeen laatikoissa näkyvät kunkin keihäänkärjen tavoite ja mittarit. Nämä löytyvät kootusti myös liitteestä 2 toimintasuunnitelman lopusta.

Monitoimijainen verkostotyö

Koordinoimme maakuntien monitoimijaisia verkostoja nivoen niitä myös sote-valmistelun tueksi. Olemme aktiivinen toimija valtakunnallisissa verkostoissa.

Monitoimijainen verkostotyö on Pikassoksen keskeisin toimintamuoto. Yhteinen keskustelu, vertaisryhmät, toinen toisilta oppiminen ja oman ammatillisen osaamisen jakaminen mahdollistuvat näissä verkostoissa. Vuonna 2019 jatkuvat alla olevat kehittäjäverkostot ja foorumit, joissa Pikassos toimi organisoijana, vetäjänä tai muuten keskeisessä roolissa. Uusia verkostoja ja foorumeita voi ilmaantua edelleen alla olevien lisäksi vuoden kuluessa. Verkostojen tarpeenmukaisuutta arvioidaan säännönmukaisesti.

Tavoite

Koordinoida monitoimijaisia maakunnallisia tai ylimaakunnallisia, kuntakentän ja koulutuksen sekä järjestöjen verkostoja. Pikassos koordinoijana huolehtii siitä, että verkoston tavoite tulee määritellyksi.

Toimia aktiivisesti myös sidosryhmien järjestämissä valtakunnallisissa ja maakunnallisissa verkostoissa.

Mittarit

Tavoite on saavutettu, kun Pikassoksen koordinoimat toimintasuunnitelman mukaiset verkostot saavuttavat niille sovitut sisällölliset tavoitteet.

Osallistumisaktiivisuus muiden toimijoiden koordinoimiin verkostoihin – määrät ja näkyvyys.

- *Varhaisvuosien lapsiperhepalveluiden maakunnallisista kehittäjäverkostoista Kanta-Hämeen ja Satakunnan alueiden verkostot* jatkavat kokoontumisia vuoden 2019 aikana aktiivisesti ja säännöllisesti.
- *Kanta-Hämeen kunnallisten lastensuojelulaitosten esimiehet* kokoontuvat yksiköiden oman työn ja henkilöstön yhteisen osaamisen kehittämisen merkeissä Pikassoksen vetämänä verkostona edelleen.
- Pikassos koordinoi Kanta-Hämeessä *lastensuojelun edunvalvonnan toimijaverkoston* (sosiaalitoimi, käräjäoikeus, poliisi, maistraatti ja AVI) maakunnallisia yhteistyökokouksia säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa. Kokouksiin kutsutaan mukaan myös alueella toimivat lastensuojelun edunvalvojat.
- Kanta-Hämeen *sosiaalijohdon foorumi* jatkaa toimintaansa. Foorumi kokoaa yhteen maakunnan johtoa, edustettuna ovat myös AVI sekä perusterveydenhuollon yksikkö sekä sote-muutosjohtaja.
- *Vanhempi vankilan portilla* -hankkeen yhteistyö- ja kehittämisryhmä jatkaa kokoontumisia säännönmukaisesti, samoin hankkeen projektikoordinaattori käy Pikassoksessa hanketyötä sparraavassa työnohjauksessa. Lisäksi Pikassos järjestää yhteistyössä hankkeen kanssa maakunnallisen kolmen teemapajan sarjan maaliskuu-toukokuussa rikosseuraamusasiakkaan ja hänen perheensä palveluiden kehittämiseksi. Pajat suunnataan koko laajalle lasten, nuorten ja perheiden palveluiden toimijajoukolle.
- Pirkanmaan kuntaedustajista koostuva *maakunnallinen sosiaalialan kehittäjäryhmä* jatkaa toimintaansa vuonna 2019. Kehittäjäryhmä linjaa sosiaalityön kehittämistä Pirkanmaalla yhdessä Pikassoksen hallituksen ja sote-valmistelusta vastaavien kanssa, toimii tiedonvaihdon foorumina, nivoo yhteen eri sosiaalipalveluita (aikuiset, lapset ja perheet, vammaiset, ikäihmiset, maahanmuuttajat) ja käy sisällöllistä keskustelua näistä teemoista.
- Pikassos on edelleen mukana *kehittämistoiminnan asiantuntijana ja hankeverkostossa Satakunnan sote-uudistusta* edistävien hankkeiden toiminnassa.
- Pikassos on suunnittelemassa ja toteuttamassa Satakunnassa *SOTE -foorumeita*, jotka toimivat yhteiskehittämisen ja suunnittelun välineinä.
- Satakunnassa jatketaan vuonna 2019 kasvupalveluiden, sotepalveluiden ja sidosryhmien kanssa maahanmuuttajien palveluiden ja heidän kanssaan tehtävän työn kehittämistä. Pikassoksen suunnittelija on aikuispalvelujen valmisteluryhmän puheenjohtajan roolissa koordinoijana kasvupalvelujen kumppanina.

Tiedontuotannon monitoimijainen verkostotyö

- *Kanta-Hämeen sosiaalipalvelujen indikaattorityön jatkoa* vuodelle 2019 on suunniteltu Oma Hämeen toimijoiden kanssa, indikaattorityö koskee lapsi- ja perhepalveluita sekä ikäihmisten palveluita. Pikassos on esittänyt työstä tarjouksen ja ikäihmisten palveluiden indikaattorityön osalta tarjous on hyväksytty eli tämä toteutuu tarjouksen mukaisesti vuoden 2019 aikana. Lapsi- ja perhepalveluiden osalta Pikassos jatkaa työtä perustoimintana pienemmällä panoksella, koska tarjousta ei pystytä rahoittamaan Oma Hämeen Muutosagentin määrärahoista.
- Pikassos on tukemassa yhdessä muiden toimijoiden kanssa mahdollisuuksien mukaan tänäkin vuonna sosiaalihuollon Kantaan liittymistä.

TAVOITE ja MITTARIT indikaattorityölle

- 1) Kerätään kevään aikana lasten sote-palvelujen sekä ikäihmisten palvelujen indikaattoritiedot Kanta-Hämeen kunnista ja suhteutetaan sovittuihin taustaindikaattoreihin
➔ mittarina syksyllä 2019 valmistuneet päivitettyt lape-suhdelukulaskurit, joissa tiedot soveltamiskelpoisina kaikkien osallisten saatavilla
- 2) Analysoidaan kerättyä tietoa ja koostetaan tulokset ikäihmisten palvelujen ja lape-palvelujen yhteistyöryhmien kanssa
➔ mittarina molempien ryhmien työryhmäkokousten toteutuminen ja koordinointi yhdessä muutosagenttien kanssa. Tavoitteen saavuttamisesta kertovat myös sovittujen raporttien laatiminen määräajassa.

Ohjausryhmät ja työryhmjäsenyydet

Pikassoksella tulee olemaan vuonna 2019 edelleen useita ohjaus- ja työryhmjäsenyyksiä, jotka ovat vahva osa monitoimijaista verkostotyötä.

- PRO SOS -hankkeen ohjausryhmä
- Pirkanmaan maakunnan LAPE -ryhmä
- Kansa-koulu II-hankkeen ohjausryhmä
- Tampere Praksis-ohjausryhmä
- Peten kehittämistyön ohjausryhmä
- Pirkanmaan terveydenhuollon järjestämissuunnitelman ohjausryhmä
- Satakunnan lastensuojelun kehittämissyksikön ohjausryhmä
- Aluehallintoviraston lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmä
- Tampereen ammattikorkeakoulun sosiaalialan neuvottelukunta
- Vanhempi vankilan portilla -hankkeen kehittämissyhmä, Kanta-Häme

- Osaamiskeskusten sosiaaliasiamiesten työkokoukset ja valtakunnallisen Sosiaaliasiamiehet ry:n puheenjohtajana toimiminen
- Pirkanmaan parasta sotea -sote-johdon foorumi
- Satakunnan tutkijafoorumi
- Maakunnallistuva aikuissosiaalityö -valtakunnallinen verkosto

Sote- ja makuvalmisteluun osallistuminen

Kehitämme sosiaalialan maakunnallisia rakenteita ja palveluita yhteistyössä kuntien ja maakuntien kanssa. Olemme aktiivisia toimijoita sote- ja maakuntavalmistelu- ja kehittämissuunnitelmissa sekä toimimme muutoksen tukena kunnille. Koordinoimme ja johdamme sosiaalipalvelujen valmistelu/kehittämistyöryhmiä sekä toimimme työryhmien jäseninä. Vaikutamme aktiivisesti tutkimuksen, kehittämisen ja koulutuksen rakenteiden suunnitteluun.

Tavoite

Huolehtia, että sosiaalipalveluiden suunnittelu ja kehittäminen jatkuvat edelleen sote- ja maku-uudistuksen valmistelun loppumisen jälkeen. Pitää sosiaalialan näkökulmaa yllä muutoksessa.

Vaikuttaa aktiivisesti tutkimuksen, kehittämisen ja koulutuksen rakenteiden suunnitteluun edelleen.

Käydä keskustelut työryhmien ja valmistelijoiden kanssa ja tukea siltaamissuunnitelmia niiden teemojen osalta, joissa olimme mukana keskeisissä rooleissa.

Mittarit

Tilannetta tarkastellaan vuoden lopussa ja arvioidaan yhdessä ammattilaisten kanssa.

Pikassoksen työntekijät ja toimitusjohtaja osallistuivat alkuvuonna 2019 maku- ja soteuudistuksen valmisteluun mm. toimimalla useissa työryhmissä vetäjänä, puheenjohtajana, jäsenenä tai sihteerinä. Ryhmien jatko ja muoto mietitään joka maakunnassa erikseen keväällä 2019, kun tuli tieto maku- ja sote-uudistuksen valmistelun lakkauttamisesta. Alkuvuodesta tilanne näytti seuraavanlaiselta.

Sote-valmisteluun liittyvät työryhmät:

Kanta-Häme:

- Sote-muutosryhmä
- LAPE-ohjausryhmä sekä eri alatyöryhmiä
- Sähköinen hyvinvointikertomus eHVK -työryhmä
- HyTe-rukka-ryhmä
- Aikuisten sosiaalisen hyvinvoinnin palvelut -työryhmä
- Sosiaalihuollon tiedonhallinnan yhteistyö maakuntavalmistelijoiden kanssa

Pirkanmaa:

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä
- Aikuissosiaalityön työryhmä ja työryhmä

- Monialaisen tuen organisointi maakunnassa -työryhmä
- Lasten ja perheiden palveluiden -työryhmä
- Lasten ja perheiden sosiaalipalveluiden -työryhmä
- Vammaispalvelujen alatyöryhmä

Satakunta:

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä
- Aikuispalvelujen työryhmä
- Aikuissosiaalityön työryhmä
- Sote-palvelustrategia -työryhmä
- Maakunnan sähköiseen hyvinvointisuunnitelman/ kertomuksen työryhmä
- Sote-kasvupalvelut -työryhmä
- Sosiaalihuollon tiedonhallinnan yhteistyö maakuntavalmistelijoiden kanssa
- Monitieteinen sote-alan kehittämissyksikkö -työryhmä

Ylimaakunnallisesti:

- Sosiaalihuollon tiedonhallinta: Maakuntien ICT-valmistelijoiden verkosto
- Sosiaalihuollon tiedonhallinnan yhteistyö maakuntavalmistelijoiden kanssa

Käytännön, koulutuksen ja tutkimuksen vuoropuhelun edistäminen

Edistämme käytännön, koulutuksen ja tutkimuksen vuoropuhelua luomalla foorumeita ammatillisen osaamisen kehittämiseksi. Rakennamme tavoitteellisesti monitoimijaista vuoropuhelua kaikessa kehittämistyössä mm. Praksis-verkostossa ja hanketoiminnassa.

Tavoite

Käytännön, koulutuksen ja tutkimuksen toimijat ovat vuoropuhelussa keskenään ja pystyvät hyödyntämään toistensa osaamista. Pikassos hoitaa oman osuutensa Praksis verkostossa, jotta verkosto on toiminnassa ja vahvistuu. Olla mukana yhteisissä hankkeissa ja hankevalmisteluissa.

Jatkaa TKI&O sosiaalialan tutkimus- ja kehittämisohjelman toimeenpanoa.

Mittarit

Pikassos on toteuttanut tai ollut vuoden aikana mukana toteuttamassa tavoitteen mukaista toimintaa ja tilaisuuksia, joihin on osallistunut eri toimijoita alueelta. Mittarina toimivat tilaisuuksien määrät, niiden osallistujamäärät sekä palautteet, joita tilaisuuksista kerätään. Pikassos on hoitanut Praksisverkoston OTU –puheenjohtajan ja ohjausryhmän jäsenen tehtävät sisältäen toimintakertomuksen ja –suunnitelman laatimiset.

TKI&O kehittämisohjelma on käynnistynyt.

Oppilaitosyhteistyötä tullaan edelleen tiivistämään tulevana vuonna. Tampereen yliopiston sosiaalityön laitoksen kanssa pidetään jatkossa säännönmukaisista kokoontumisista puolivuositain. Pikassos on mukana tänäkin vuonna sosiaalityön opiskelijoiden palautetilaisuudessa tuoden käytännön kentän ja kehittämisen terveisiä. Hankekoordinaattorimme antaa edelleen ammatillista ja sisällöllistä tukea kolmelle gradun tekijälle sekä yhdelle YAMK -opinnäytetyön tekijälle.

Pirkanmaalla yksi käytännön, koulutuksen ja tutkimuksen vuoropuhelua edistävä verkosto on *Tampere Praksis*, jolla tarkoitetaan vuorovaikutteista ja vastavuoroista oppimis-, kehittämis- ja tutkimusympäristöä eri toimijoiden kesken. Toiminnalla edesautetaan sosiaalialan ja sosiaalityön opetuksen, tutkimuksen ja käytännön yhteistyötä ja yhteistyömuotojen kehittämistä. Toiminta tapahtuu Tampereen kaupungin sosiaaliammattien sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen, Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteiden tiedekunnan sosiaalityön tutkinto-ohjelman (kandidaattiohjelma ja maisteriopinnot sekä lisensiaatti- ja tohtoriopinnot), Tampereen ammattikorkeakoulun sosiaalialan (AMK- ja ylempi AMK-koulutus) ja Sosiaalialan osaamiskeskus Pikassos Oy:n kehittämistoiminnan yhteistyönä Tampereella. Vuonna 2019 Pikassos toimii edelleen opetuksen ja tutkimuksen yhteistyöryhmän (OTU-ryhmä) puheenjohtajana sekä ohjausryhmän jäsenenä.

Pikassos jatkaa vuonna 2019 perinteistä *Sosiaalityön klubin järjestämistä* Kanta-Hämeen, Pirkanmaan ja Satakunnan sosiaalityön käytännön toimijoiden ja kehittäjien sekä koulutuksen ja tutkimuksen edustajille. Sosiaalityön klubin tarkoitus on edesauttaa dialogia sosiaalityön tutkimuksen, koulutuksen ja käytännön sekä eri alueiden välillä.

Pikassos aloitti yhteistyötä vuoden 2018 lopulla Porin yliopistokeskuksen kanssa ja siellä mm. Kampus-sote hankkeen sekä alueen toimijoiden kanssa. Teemana oli aikuissosiaalityön ja sosiaalisen kuntoutuksen palveluprosessien ja palveluinnovaatioiden yhteiskehittäminen. Tätä jatketaan vuoden 2019 aikana.

Pikassos teki edellisvuonna yhteistyötä Perusterveydenhuollon yksikön kanssa Ketjulähetti-toiminnan tunnetuksi tekemiseksi sosiaalipalveluiden työntekijöille Pirkanmaalla. Tätä toimintaa jatketaan ja tiedotusta asian tiimoilta vahvistetaan sekä lisätään mm. Pikassoksen kotisivuille pysyvä informaatio asiasta.

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti selvityshenkilöryhmän pohtimaan sosiaalityön tulevaisuutta ja erityisesti aikuisten kanssa tehtävän sosiaalityön tilannetta sekä laatimaan konkreettiset toimenpide-ehdotukset vision toteuttamiseksi. Selvityshenkilöinä toimii Pikassoksen alueella YTT Anna Metteri. Pikassoksesta on kaksi henkilöä mukana kyseisessä valtakunnallisessa taustaryhmässä.

Pikassos osallistuu Tampereen ammattikorkeakoulun *Sosiaalialan neuvottelukunnan* toimintaan. Lisäksi yhteistyötä tehdään eri oppilaitosten kanssa Pirkanmaan alueelle toteutuvassa ”Vaikuttava sosiaali- ja terveysalan TKI-ympäristö KEHYS – Kehitämme yhdessä! -hankkeessa.”

Sosiaaliasiamiestoiminta

Tuotamme lakisääteisiä sosiaaliasiamiespalveluita koko Kanta-Hämeelle ja Pirkanmaalta Akaalle ja Urjalalle. Sosiaaliasiamiehemme edistää sosiaalihuollon asiakkaan asemaa ja oikeusturvaa neuvomalla ja tiedottamalla asiakkaita sekä heidän omaisiaan. Lisäksi hän konsultoi ja kouluttaa kuntien sosiaalihuollon työntekijöitä.

Tavoite

Sosiaaliasiamies tunnustetaan kunnissa sosiaalihuollon henkilöstön työn tekemisen apuna perustehtävän (asiakkaiden ja omaisten oikeusturvan toteuttamisen keinona) lisäksi.

Näkyvyyden lisääminen.

Mittarit

Tehdään kysely vuoden lopulla kuntien viranhaltijoille ja esimiehille, jossa selvitetään: A) kuinka hyvin sosiaaliasiamiestoiminta yleisesti tunnetaan; B) Onko ammattilainen kokenut saaneensa ammatillisesti hyötyä sosiaaliasiamiestoiminnasta.

Kyselyn jälkeen toteutetaan dialogi kunnissa vastausten pohjalta. Tavoitteena on käydä 4-5 kunnassa/kuntayhtymässä vuodessa.

→ Seuraavan vuoden tavoite nousee ammattilaisten kyselyvastauksista ja käydyistä keskusteluista

Pikassos on tuottanut lakisääteisiä sosiaaliasiamiespalveluita jo 15 vuotta. Vaikka yhteydenottomäärissä on vuosittain vaihtelua, sosiaaliasiamies saa yhä noin 500 yhteydenottoa vuosittain. Näistä suurin osa tulee huoltajilta tai muilta omaisilta ja läheisiltä.

Yhteydenottoja tulee myös kuntien viranhaltijoilta, eri sairaaloiden sosiaalityöntekijöiltä, yksityisten sosiaalipalveluyritysten edustajilta ja esimerkiksi oikeusavun lakimiehiltä.

Sosiaalihuollon asiakkaiden ja heidän omaistensa oikeusturvaneuvonnan ja sosiaalihuollon palveluihin liittyvän ohjauksen lisäksi sosiaaliasiamies käy kuntien viranhaltijoiden kanssa keskustelua sosiaalihuollon asiakkaiden asemaan liittyen, osallistuu asiakkaiden pyynnöstä asiakkaita koskeviin yhteisneuvotteluihin, kouluttaa kuntien viranhaltijoita sosiaalihuollon lainsäädännöstä ja toimii aktiivisesti valtakunnallisessa Sosiaaliasiamiehet ry:ssä. Pikassoksen sosiaaliasiamies on toiminut yhdistyksen puheenjohtajana vuodesta 2016. Yhdistyksen kautta Pikassoksen sosiaaliasiamies tekee tiivistä yhteistyötä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa ja lausuu sosiaalihuoltoon liittyvistä lakiehdotuksista. Pikassoksen sosiaaliasiamies toimii kahden eri aluehallintoviraston alaisuudessa sekä aktiivisesti osaamiskeskusasiamiesten verkostossa.

Kehittämishanketoiminta

Hyödynnämme kehittämisen asiantuntijuuttamme toimimalla uusien hankkeiden aloitteellisena valmistelijana, aktiivisena toteuttajana ja tarvittaessa johtajana. Toimimme myös kehittämisprosessien tukena ja arvioinnin asiantuntijana.

Tavoite

Pikassoksen alueella on sosiaalihuollon kehittämistoimintaa, jota Pikassos tukee prosessien eri vaiheissa. Vaiheet on lueteltu tuotekuvauksissa kohdassa ”Hankkeistaminen” (liite 3).

Hankkeiden toimintaa toteutetaan hankkeiden tavoitteiden mukaisesti. Päätyneen Lape-hankkeen OT -keskuksen valmistelun tavoitteena on, että Tampereen OT-keskuksen jatkovalmistelu käynnistetään.

Pikassoksen tehtävänä on osaltaan huolehtia hankkeiden tulosten juurruttamisesta.

Mittarit

Niiden hankkeiden määrä, joissa Pikassos on aktiivisena käynnistäjänä, toimijana tai tukirakenteena. Mittarina aktiivisuuden määrä suhteessa kuhunkin hankkeeseen.

- Hankkeiden arviointia toteutetaan suhteessa hankkeiden omiin tavoitteisiin.
- Raportoinnit päättyvistä/päätyneistä hankkeista valmistuvat määrääjässä.
- Lape-hankkeen OT -keskuksen valmistelun osalta mittarina on, että Pirkanmaalla ja Kanta-Hämeessä keskeisillä toimijoilla on tieto OT-keskusvalmistelusta.
- Tulosten juurtumista voidaan havainnoida ammattilaisten tapaamisissa ja kuntakäynneillä.

Kansa-Koulu II

Kansa-koulu II -määrämuotoisen kirjaamisen tuki sosiaalialalla

Kansa-koulu II -hanke tukee määrämuotoisen kirjaamisen käyttöönottoa sote-organisaatioissa ja vahvistaa alueellisesti tarvittavaa tukea sosiaalihuollon Kanta-palveluihin liityttäessä. Hanke on valtakunnallinen ja se toteutetaan sosiaalialan osaamiskeskusverkostoa hyödyntäen ajalla 1.1.2018 – 31.12.2019. Pikassos toteuttaa hanketta yhdessä SONet BOTNIA:n ja Vasson kanssa. Hankkeen valtionapuviranomaisena toimii THL ja hanketta hallinnoi Socom, joka myös ylläpitää virallista Kansa-koulun hankesivustoa.

Kansa-koulu I-hankkeessa järjestetyn kirjaamisvalmennuksen kohderyhmänä oli sosiaalialan henkilöstö julkisissa ja yksityisissä organisaatioissa, joka käsittelee työssään sosiaalihuollon

asiakastietoja. Kansa-koulu II-hanke jatkaa kirjaamisvalmentajien valmennusten toteuttamista koko Suomen alueella, mutta uusille kohderyhmille. Hanke järjestää kirjaamisvalmennusta sote-esimiehille, koulutusorganisaatioiden edustajille, sote-organisaatioiden asiakirjahallinnosta vastaaville toimijoille, asiakastietojärjestelmien pääkäyttäjille sekä vahvemmin yksityisille palveluntuottajille. Kirjaamisvalmentajista on koottu verkostot ja näiden verkostojen ylläpito on osa hankkeen toimintaa vuonna 2019. Hankkeessa kehitetään edelleen myös nykytilakartoituksen työkalua ja siihen liittyen järjestetään ns. kyselytunteja.

PRO SOS -uudenlaista sosiaalityötä yhdessä rakentamassa

PRO SOS -hankekokonaisuuden päätavoite on vahva ja asiakaslähtöinen sekä vaikuttava sosiaalityö sosiaalihuoltolain hengen mukaisesti. ESR -rahoitteisen valtakunnallisen PRO SOS -hankkeen toiminta on rakentunut osahankkeista, joiden toteuttajina toimivat seitsemän sosiaalialan osaamiskeskusta, Jyväskylän yliopisto/Kokkolan yliopistokeskus Chydenius sekä Suomen Kuntaliitto. PRO SOS -hanke on saanut jatkorahoituksen 31.7.2019 saakka. Pikassos -alueen osahankkeessa on mukana 17 alueen kuntaa ja hankekoordinaattorina jatkaa Sirpa Karjalainen.

Vuoden 2019 toiminnassa painottuu hankkeen tuotosten koostaminen ja niiden jalkauttaminen sekä alueellisesti että valtakunnallisesti. Tuotokset rakentuvat PRO SOS -hankkeen kärkiteemojen kautta: 1) Palvelutarpeen arviointi, 2) Kykyviisari aikuissosiaalityössä, 3) Taloussosiaalityön työorientaatio, 4) Maakunnallistuva aikuissosiaalityö, 4) Kela-Kunnat sosiaalityön yhteistoimintamalli, 6) Sosiaalinen kuntoutus, 7) Yhteiskehittäminen ja osallisuus, 8) Toiminnallisuus ja ryhmämuotoisuus sosiaalityössä, 9) Jalkautuva sosiaalityö ja matalan kynnyksen palvelut, 10) Omatyöntekijäisyys sosiaalityössä sekä 11) Sosiaalinen raportointi.

Kevään 2019 aikana hankkeen toimijat työstävät hankkeen kokemuksiin pohjautuvia koosteita, toimintamalleja ja julkaisuja ensisijaisesti käytännön työntekijöille ja alan opiskelijoille tueksi uudenlaisen sosiaalityön kehittämiseen. Eritasoisia julkaisuja, raportteja ja koosteita valmistellaan kesään 2019 mennessä hankkeen kärkiteemoihin liittyen. Palvelutarpeen arvioinnista, taloussosiaalityöstä ja pelillisyydestä sosiaalityössä työistetään käsikirjamaiset julkaisut.

Maakunnallistuvan aikuissosiaalityön verkosto työstää aikuissosiaalityön – kuvastoa ja Kelan ja kuntien yhteistoimintamallin kehittämistiimi päivittää yhteistoimintamallin versiota 2.0. Raportteja ja koosteita tehdään teemoista: toiminnallisuus ja ryhmämuotoisuus sekä osallisuus ja yhteiskehittäminen sosiaalityössä. Kokoavan työskentelyn lisäksi alueelliset ja valtakunnalliset verkostot jatkavat toimintaansa mm. taloussosiaalityön, Kela-kunnat -yhteistyön sekä maakunnallistuvan aikuissosiaalityön osalta. Pikassoksen osahankkeessa järjestetään toimintasuunnitelman mukaisesti taloussosiaalityöhön ja Kela-kunta -yhteistyöhön liittyviä verkostokokouksia ja työpajoja sekä hankealueella että valtakunnallisesti. Pikassoksen osahanke toimijat osallistuvat mahdollisuuksien mukaan valtakunnalliseen ja maakunnalliseen kehittämistyöhön (Sosiaalityön tulevaisuus -taustatukityöryhmä, aikuisten sosiaalipalvelujen maku/sote -

valmistelutyöryhmät, maakunnallistuvan aikuissosiaalityön verkosto). Kevään aikana jatkuu sosiaalialan opinnäytetöihin liittyvä yhteistyö opiskelijoiden ja oppilaitosten kanssa.

Lape

Varsinainen LAPE -hanke on päättynyt, mutta työ jatkuu; Pikassos toimii mm. agenttien taustatukena ja jatkaa työryhmissä. Lisäksi Kanta-Hämeen Lape-hanke osti Pikassokselta monialaisen Osaamis- ja tukikeskuksen (OT) valmistelu- ja kehittämistyötä vuoden 2018 lopussa, käytännössä työ suoritetaan kuluvan vuoden alussa.

Uudet hankkeet

Pikassos oli mukana syksyllä 2018 kahden uuden hankkeen valmistelussa, näistä toinen saa rahoituksen, toinen ei:

Vaikuttava sosiaali- ja terveysalan TKI-ympäristö KEHYS - Kehitämme yhdessä (EAKR-hanke) ajalle 1.1.2019 - 30.4.2021. Pikassoksen osuus (n. 20% työpanos) tulee keskittymään erityisesti yhdessä perusterveydenhuollon yksikön kanssa päihdeketjun implementointiin ja johtamisen kehittämiseen. Hankkeen tavoitteena on rakentaa systeminen ja sote-alan käytännön arvonluontiin johdettu kehitys- ja innovaatioyhteistyömalli, joka uudistaa ja katalysoi vaikuttavien asiakaslähtöisten, integroitujen ja digitaalisten palvelujen syntymistä Pirkanmaalle.

TOSI – Taidetta, osallisuutta ja sosiaalisia innovaatioita -hanke (ESR)

Pikassos antaa asiantuntija- ja verkosto-apua THL:n hallinnoimaan ESR -hankehakemukseen Pirkanmaalla. Hankkeen kesto olisi 1.10.2019-30.9.2022, hakemus jätetty 1.3.2019. Varsinaista toteuttajan roolia Pikassoksella ei hankkeessa ole.

Pikassos suunnittelee omia hankkeita liittyen toimivaan lastensuojelun työyhteisöön, mahdollisesti aikuissosiaalityöhön ja on mukana muissa sopivissa teemoissa ja hankehaussa vuoden mittaan.

Sosiaalialan vaikuttamistyö

Vaikutamme aktiivisesti sosiaalialan asiantuntijana kansallisella, alueellisella, paikallisella sekä yksilöllisellä tasolla. Teemme säännöllisesti yhteistyötä STM:n ja THL:n kanssa lakivalmisteluissa ja kehittämisen toimeenpanoprosesseissa. Saatamme sosiaalipalveluiden kehittämisen sote-rakenteisiin. Toteutamme rakenteellista sosiaalityötä nostamalla keskusteluun asiakkaiden moninaisia elämäntilanteita ja sosiaalisia ilmiötä.

Tavoite

Toiminta sosiaalialan asiantuntijana on näkyvää ja vaikuttavaa niin alueellisella kuin kansallisella tasolla.

Mittarit

- Kuulemistilaisuuksien järjestämisen määrä
- Kuinka monessa sote-työryhmässä olimme mukana ja näkykö mukanaolo sosiaalipalveluiden osalta valmistelussa
- Rakenteellisen sosiaalityön pilotteja on toteutettu alueellamme yhteistyössä Pikassoksen kanssa
- Missä määrin sosiaaliasiamiehen raportoimat puutteet on kunnissa korjattu
- Yhteistyöalueen koordinoima sosiaalialan tutkimus- ja kehittämishjelma vuosille 2020-2023 on käynnistetty (Pikassoksen sosiaalialan esiselvityksen ehdotus)
- Julkaisujen/kirjoitusten määrä

Pikassoksen tehtävänä on tuoda sosiaalialaa ja asiakkaiden tilanteita näkyviksi eri työryhmissä ja verkostoissa toimiessamme. Osaamiskeskusjohtajien kanssa tapaamme ministeriä, ministeriöiden johtavia virkamiehiä sekä THL:n ja SosNet-verkoston henkilöstöä. Annamme myös lausuntoja lakivalmisteluihin ja nostamme esille asiakkaiden moninaisia elämäntilanteita ja sosiaalisia ilmiöitä. Sosiaaliasiamiehen työssä korostuu vaikuttamistyö monella tasolla lähtien asiakkaiden tilanteiden esiintuomisesta päätyen lakivalmisteluiden kommentointiin ja ministeriötapaamisiin.

Pikassos on saanut valmiiksi sosiaalialan TKI&O -esiselvityksen. Esiselvitys toteutettiin TAYS-yhteistyöalueemme laajuisena eli kolmen maakunnan - Kanta-Häme, Pirkanmaa ja Etelä-Pohjanmaa – yhteistyönä. Ohjaus- ja työryhmä työskentelyyn osallistui kyseisten maakuntien TKI&O -toimijoita. Esiselvitys valmistui helmikuussa 2019 ja se laadittiin, jotta sosiaalialan TKI&O sisällöt ja -rakenteet tulevat tunnetuksi ja huomioon otetuksi, kun yhteistyöalueen TKI-yksikön rakennetta ja toimintaa suunnitellaan. Esiselvitystä voidaan myös hyödyntää sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisiä TKI&O sisältöjä suunniteltaessa ja suunnattaessa sosiaalialan sisäisiä kehittämistehtäviä. Seuraavaksi alamme valmistella toimeenpanoa yhdessä alueen toimijoiden kanssa.

Vaikutamme myös aiemmin mainitussa valtakunnallisessa sosiaalityön tulevaisuus selvityksen taustaryhmässä, jossa Pikassoksesta on mukana kaksi henkilöä. Satakunnassa Pikassoksen suunnittelija tekee yhteistyötä rakenteellisen sosiaalityön kehittämisessä ja toteuttamisessa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyökysymyksiä sekä tulevia TKI -rakenteita käsitellään tututtuun tapaan Pikassoksen ja Pirkanmaan perusterveydenhuollon yksikön työkokouksissa. Kokouksia pidetään noin kahden kuukauden välein.

Asiakslähtöisten palvelujen kehittäminen

Edistämme asiakslähtöistä toimintakulttuuria kaikessa toiminnassamme. Tuemme osallisuutta edistävien menetelmien hyödyntämistä ja käyttöönottoa. Nivomme palvelujen kehittämiseen mukaan asiakkaat, ammattilaiset ja muut toimijat

Tavoite

Saada sosiaalihuollon asiakkaille paremmat palvelut tulevaisuudessa. Asiakkaat tulee huomioida kehittämisprosessien eri vaiheissa.

Mittarit

Asiakasosallisuuden menetelmiä on viety kuntiin – kuinka paljon?

Asiakkaita on otettu konkreettisesti mukaan kehittämistyöhön, kuinka paljon?

Sosiaaliamiehen raportti ja huomiot ovat vaikuttaneet kuntien toimintaan.

Asiakslähtöisten palveluiden kehittäminen on läpileikkaavana teemana Pikassoksen työssä. Toimintamme lähtökohtana on saada asiakkaille parempia palveluja. Asiakkaiden osallisuuteen ja osallistamiseen tulee kiinnittää enemmän huomiota vuonna 2019 siten, että asiakkaat näkyvät enemmän kehittämistyössämme kautta linjan.

Osassa Pikassoksen vetämistä sote-valmistelu työryhmistä hyödynnetään kokemusasiantuntijoita ja asiakkaita: he osallistuivat työryhmätyöskentelyyn, kyselyihin ja haastatteluihin.

Pikassoksen sosiaaliamies edistää sosiaalihuollon asiakkaan asemaa ja oikeusturvaa neuvomalla asiakkaita, heidän omaisiaan, konsultoimalla kuntien sosiaalihuollon työntekijöitä sekä kouluttamalla ja tiedottamalla. Vuosittainen sosiaaliamiehen raportti ja sovitut tapaamiset kuntien ammattilaisten kanssa palautteisiin liittyen toimivat rakenteellisena sosiaalityönä sekä vahvistavat siten asiakkaan äänen esiintuomista.

Asiantuntijapalvelujen myynti

Lakisääteisen, valtionavustuksella toteutettavan asiantuntijatyön lisäksi Pikassokselta ostetaan asiantuntijapalveluja. Mahdolliset palvelutuotteet ja niiden kuvaukset ovat liitteessä 3. Samat löytyvät myös kotisivuilta. Peruslinjaus on, että tällaista palvelutoimintaa ovat asiantuntijatyöt, jotka ovat linjassa osaamiskeskuksen perustuksen kanssa, mutta joita ei voida toteuttaa jokaiselle kunnalle, vaikka tarvetta ja kysyntää olisikin. Esimerkiksi erilaisia suunnitelmia, selvityksiä tai konsultointeja voidaan toteuttaa rajatusti. Alla tällä hetkellä tiedossa oleva varsinainen asiantuntijapalvelujen myynti:

- Kanta-Hämeen sosiaalipalvelujen indikaattorityö, Pikassoksen työpanosta myydään Oma Hämeen Ikäihmisten I&O -hankkeelle, Lape-hankkeelle jätetty tarjous.
- Kanta-Hämeen Lape-hanke ostaa Pikassokselta monialaisen Osaamis- ja tukikeskuksen (OT) valmistelu- ja kehittämistyötä kuukauden työpanoksen verran.
- Osaamiskeskukset Vasso Oy ja SONetBOTNIA ostavat Pikassokselta Kansa-Koulu II -hankkeen aluekoordinaattorin työpanosta yhteensä 20% verran.
- Sosiaaliamiehen mahdollisuus pitää koulutuksia ja puheenvuoroja katsotaan tilanteen mukaan. Pikassos tuottaa sosiaalihuollon asiakaslakiin perustuvat sosiaaliamiespalveluja vuonna 2019 koko Kanta-Hämeen alueelle sekä Pirkanmaan kunnista Akaalle ja Urjalalle. Kanta-Hämeessä on yhteensä 11 kuntaa, joista Forssan seudun viiden kunnan sosiaalipalvelut tuottaa hyvinvointikuntayhtymä. Sosiaaliamiestoiminnan väestöpohja on noin 196 000 ja eri kuntia on 13.

5 OSAAMISKESKUSTEN YHTEISTYÖ

Osaamiskeskusjohtajat kokoontuvat säännöllisesti kerran kuukaudessa. Näiden kokoontumisten lisäksi tavataan yhteisesti STM:n ja THL:n edustajia, yliopistojen SosNet verkostoa sekä tehdään yhdessä kannanottoja erilaisiin sosiaalialan asiantuntemusta vaativiin esityksiin, suunniteltuihin kehittämisrakenteisiin sekä valmisteilla olevaan lainsäädäntöön. Myös osaamiskeskussuunnittelijoiden koko verkosto kokoontuu yhteen noin kaksi kertaa vuoden aikana, lisäksi sosiaalialan osaamiskeskusväki kokoontuu elokuussa yhteisille Osaamiskeskuspäiville. Osaamiskeskustoiminnan neuvottelukunnan jäsenenä on Pikassoksen hallituksen puheenjohtaja Jukka Lindberg.

Parhaillaan osaamiskeskukset toteuttavat yhdessä valtakunnallista Kansa-koulu II-hanketta, joka käynnistyi vuonna 2018 ja jatkuu vuoden 2019 loppuun saakka. Kaikki osaamiskeskukset ovat tässä mukana muodostaen yhteistyö- ja hallinnointiin liittyviä kokonaisuuksia. Lisäksi useampi sosiaalialan osaamiskeskus on mukana sosiaalialan osaamiskeskus SONetBOTNIA:n toteuttamassa PRO SOS -hankkeessa. Hanke jatkuu 31.7.2019 asti. Uusia, yhteisiä hankeaihoita suunnitellaan vuoden 2019 aikana.

LIITE I

Pikassos Oy:n henkilökunta vuoden 2019 alussa:

Vakituiset

Tuula Tuominen, toimitusjohtaja

Seija Junno, kehittämisspäällikkö

Anni Kuhalainen, perustoiminnan suunnittelija + aluekoordinaattori Kansa-koulu II-hanke, 80% kokonaistyöaika

Satu Loippo, sosiaaliamies

Minna Niemi, kehittämisspäällikkö

Tuija Rantanen, toimistosihteeri, 80% kokonaistyöaika

Heli Toroska, suunnittelija

Määräaikaiset

Pirkko Jokinen, tietoassistentti 1.1.-31.1. ja 1.3.-30.6.2019 (11% työaika)

Sirpa Karjalainen, projektikoordinaattori PRO SOS -hanke 1.1.-31.7.2019 (1.3.-31.5. 70% työaika)

Nanna Miettunen, erityissuunnittelija 1.1.-10.3.2019

PIKASSOKSEN TOIMINNAN 2019 TAVOITTEET JA MITTARIT

Monitoimijainen verkostotyö

Koordinoimme maakuntien monitoimijaisia verkostoja nivoen niitä myös sote-valmistelun tueksi. Olemme aktiivinen toimija valtakunnallisissa verkostoissa.

Tavoite

Koordinoida monitoimijaisia maakunnallisia tai ylimaakunnallisia, kuntakentän ja koulutuksen sekä järjestöjen verkostoja. Pikassos koordinoijana huolehtii siitä, että verkoston tavoite tulee määritellyksi.

Toimia aktiivisesti myös sidosryhmien järjestämissä valtakunnallisissa ja maakunnallisissa verkostoissa.

Mittarit

Tavoite on saavutettu, kun Pikassoksen koordinoimat toimintasuunnitelman mukaiset verkostot saavuttavat niille sovitut sisällölliset tavoitteet.

Osallistumisaktiivisuus muiden toimijoiden koordinoimiin verkostoihin – määrät ja näkyvyys.

Sote- ja makuvalmisteluun osallistuminen

Kehitämme sosiaalialan maakunnallisia rakenteita ja palveluita yhteistyössä kuntien ja maakuntien kanssa. Olemme aktiivisia toimijoita sote- ja maakuntavalmisteluissa sekä toimimme muutoksen tukena kunnille. Koordinoimme ja johdamme sosiaalipalvelujen valmistelu/kehittämistyöryhmiä sekä toimimme työryhmien jäseninä. Vaikutamme aktiivisesti tutkimuksen, kehittämisen ja koulutuksen rakenteiden suunnitteluun.

Tavoite

Huolehtia, että sosiaalipalveluiden suunnittelu ja kehittäminen jatkuvat edelleen sote- ja makuuudistuksen valmistelun loppumisen jälkeen. Pitää sosiaalialan näkökulmaa yllä muutoksessa.

Vaikuttaa aktiivisesti tutkimuksen, kehittämisen ja koulutuksen rakenteiden suunnitteluun edelleen. Käydä keskustelut työryhmien ja valmistelijoiden kanssa ja tukea siltaamissuunnitelmia niiden teemojen osalta, joissa olimme mukana keskeisissä rooleissa.

Mittarit

Tilannetta tarkastellaan vuoden lopussa ja arvioidaan yhdessä ammattilaisten kanssa.

Käytännön, koulutuksen ja tutkimuksen vuoropuhelun edistäminen

Edistämme käytännön, koulutuksen ja tutkimuksen vuoropuhelua luomalla foorumeita ammatillisen osaamisen kehittämiseksi. Rakennamme tavoitteellisesti monitoimijaista vuoropuhelua kaikessa kehittämistyössä mm. Praksisverkostossa ja hanketoiminnassa.

Tavoite

Käytännön, koulutuksen ja tutkimuksen toimijat ovat vuoropuhelussa keskenään ja pystyvät hyödyntämään toistensa osaamista. Pikassos hoitaa oman osuutensa Praksis verkostossa, jotta verkosto on toiminnassa ja vahvistuu. Olla mukana yhteisissä hankkeissa ja hankevalmisteluissa.

Jatkaa TKI&O sosiaalialan tutkimus- ja kehittämisohjelman toimeenpanoa.

Mittarit

Pikassos on toteuttanut tai ollut vuoden aikana mukana toteuttamassa tavoitteen mukaista toimintaa ja tilaisuuksia, joihin on osallistunut eri toimijoita alueelta. Mittarina toimivat tilaisuuksien määrät, niiden osallistujamäärät sekä palautteet, joita tilaisuuksista kerätään. Pikassos on hoitanut Praksisverkoston OTU -puheenjohtajan ja ohjausryhmän jäsenen tehtävät sisältäen toimintakertomuksen ja – suunnitelman laatimiset.

TKI&O kehittämisohjelma on käynnistynyt.

Sosiaaliasiameiestoiminta

Tuotamme lakisääteisiä sosiaaliasiamespalveluita koko Kanta-Hämeelle ja Pirkanmaalta Akaalle ja Urjalalle. Sosiaaliasiameihemme edistää sosiaalihuollon asiakkaan asemaa ja oikeusturvaa neuvomalla ja tiedottamalla asiakkaita sekä heidän omaisiaan. Lisäksi hän konsultoi ja kouluttaa kuntien sosiaalihuollon työntekijöitä.

Tavoite

Sosiaaliasiames tunnistetaan kunnissa sosiaalihuollon henkilöstön työn tekemisen apuna perustehtävän (asiakkaiden ja omaisten oikeusturvan toteuttamisen keinona) lisäksi.

Näkyvyyden lisääminen.

Mittarit

Tehdään kysely vuoden lopulla kuntien viranhaltijoille ja esimiehille, jossa selvitetään: A) kuinka hyvin sosiaaliasiameiestoiminta yleisesti tunnetaan; B) Onko ammattilainen kokenut saaneensa ammatillisesti hyötyä sosiaaliasiameiestoiminnasta.

Kyselyn jälkeen toteutetaan dialogi kunnissa vastausten pohjalta. Tavoitteena on käydä 4-5 kunnassa/kuntayhtymässä vuodessa.

→ Seuraavan vuoden tavoite nousee ammattilaisten kyselyvastauksista ja käydyistä keskusteluista

Kehittämishanketoiminta

Hyödynnämme kehittämisen asiantuntijuuttamme toimimalla uusien hankkeiden aloitteellisena valmistelijana, aktiivisena toteuttajana ja tarvittaessa johtajana. Toimimme myös kehittämisprosessien tukena ja arvioinnin asiantuntijana.

Tavoite

Pikassoksen alueella on sosiaalihuollon kehittämistoimintaa, jota Pikassos tukee prosessien eri vaiheissa. Vaiheet on lueteltu tuotekuvauksissa kohdassa ”Hankkeistaminen” (liite 3).

Hankkeiden toimintaa toteutetaan hankkeiden tavoitteiden mukaisesti. Päätyneen Lape-hankkeen OT -keskuksen valmistelun tavoitteena on, että Tampereen OT-keskuksen jatkovalmistelu käynnistetään.

Pikassoksen tehtävänä on osaltaan huolehtia hankkeiden tulosten juurruttamisesta.

Mittarit

Niiden hankkeiden määrä, joissa Pikassos on aktiivisena käynnistäjänä, toimijana tai tukirakenteena. Mittarina aktiivisuuden määrä suhteessa kuhunkin hankkeeseen.

- Hankkeiden arviointia toteutetaan suhteessa hankkeiden omiin tavoitteisiin.
- Raportoinnit päättyvistä/päätyneistä hankkeista valmistuvat määräajassa.
- Lape-hankkeen OT -keskuksen valmistelun osalta mittarina on, että Pirkanmaalla ja Kanta-Hämeessä keskeisillä toimijoilla on tieto OT-keskusvalmistelusta.
- Tulosten juurtumista voidaan havainnoida ammattilaisten tapaamisissa ja kuntakäynneillä.

Sosiaalialan vaikuttamistyö

Vaikutamme aktiivisesti sosiaalialan asiantuntijana kansallisella, alueellisella, paikallisella sekä yksilöllisellä tasolla. Teemme säännöllisesti yhteistyötä STM:n ja THL:n kanssa lakivalmisteluissa ja kehittämisen toimeenpanoprosesseissa. Saatamme sosiaalipalveluiden kehittämisen sote-rakenteisiin. Toteutamme rakenteellista sosiaalityötä nostamalla keskusteluun asiakkaiden moninaisia elämäntilanteita ja sosiaalisia ilmiötä.

Tavoite

Toiminta sosiaalialan asiantuntijana on näkyvää ja vaikuttavaa niin alueellisella kuin kansallisella tasolla.

Mittarit

- Kuulemistilaisuuksien järjestämisen määrä
- Kuinka monessa sote-työryhmässä olimme mukana ja näkyikö mukanaolo sosiaalipalveluiden osalta valmistelussa
- Rakenteellisen sosiaalityön pilotteja on toteutettu alueellamme yhteistyössä Pikassoksen kanssa
- Missä määrin sosiaaliamiehen raportoimat puutteet on kunnissa korjattu
- Yhteistyöalueen koordinoima sosiaalialan tutkimus- ja kehittämisohjelma vuosille 2020-2023 on käynnistetty (Pikassoksen sosiaalialan esiselvityksen ehdotus)
- Julkaisujen/kirjoitusten määrä

Asiakslähtöisten palvelujen kehittäminen

Edistämme asiakslähtöistä toimintakulttuuria kaikessa toiminnassamme. Tuemme osallisuutta edistävien menetelmien hyödyntämistä ja käyttöönottoa. Nivomme palvelujen kehittämiseen mukaan asiakkaat, ammattilaiset ja muut toimijat

Tavoite

Saada sosiaalihuollon asiakkaille paremmat palvelut tulevaisuudessa. Asiakkaat tulee huomioitua kehittämisprosessien eri vaiheissa.

Mittarit

Asiakasosallisuuden menetelmiä on viety kuntiin – kuinka paljon?

Asiakkaita on otettu konkreettisesti mukaan kehittämistyöhön, kuinka paljon?

Sosiaaliasiamiehen raportti ja huomiot ovat vaikuttaneet kuntien toimintaan.

LIITE 3

Pikassoksen tuotteet

Palvelun/tuotteen nimi: Sosiaalipalveluiden kehittämis- ja suunnittelutehtävät Sosiaali- ja terveydenhuollon uusien yhteisten palvelujen suunnitteluprosessit
Palvelun/tuotteen toimittaja: <u>Sosiaalialan osaamiskeskus Pikassos</u>
Kuvaus tuotteesta/palvelusta: Tarvitsetko toimijaa, joka vastaa palveluiden suunnittelua ohjaavan työryhmän koollekutsumisesta, ehdotusten kirjaamisesta, eri vaihtoehtoja koskevan tiedon tuottamisesta; budjetin laskemisesta, työn aikatauluttamisesta ja etenemisestä sekä päätöksentekoa tukevien muistioiden ja asiakirjojen laatimisesta? Pikassoksessa on laaja-alaista sosiaalialan, yhteiskunta- ja kasvatustieteiden osaamista, mikä antaa hyvän pohjan kehittämisen ja suunnittelun tukemiselle. Suunnittelun avulla tuotetaan tietoa erilaisista vaihtoehdoista. Tämä helpottaa päätösten tekoa ja palvelujen toimeenpanoa. Palvelu on suunnattu kuntien, seutukuntien ja maakuntien sosiaalipalvelujen järjestäjille ja tuottajille. Palvelun tilaajan ei tarvitse huolehtia suunnitteluprosessin toteutuksesta oman työnsä ohessa. Hän saa tarvitsemaansa tietoa työnsä tueksi ja helpottaa näin päätöksentekoa.
Palvelusta tarkemmin: Ota yhteyttä Pikassoksen toimitusjohtaja Tuula Tuomiseen, joka vastaa sopimusneuvotteluista. tuula.tuominen@pikassos.fi , 050 531 5439
Pikassoksen henkilöstön yhteystiedot: <u>Hämeenlinna</u> <u>Tampere</u> <u>Pori</u>

Palvelun/tuotteen nimi: Asiakasosallisuuden menetelmät palvelujen arvioinnissa ja suunnittelussa
Palvelun/tuotteen toimittaja: <u>Sosiaalialan osaamiskeskus Pikassos</u>
Lyhyt kuvaus tuotteesta/palvelusta: Pikassoksen asiantuntijat ovat kuntien ja kuntayhtymien apuna kuntalaisten ja palvelun käyttäjien kuulemisen keinojen räätälöinnissä tilanteen ja tarpeen mukaan. Menetelmät voivat olla mm. bikva-arviointia, erilaisia kehittäjäryhmiä, asiakasraateja, asiakashaastatteluja tai muita tarpeen mukaan räätälöitäviä menetelmiä. Tuotteen/palvelun tuottajana tuotamme koko palvelukokonaisuuden tai olemme kuntatoimijan tukena palvelun

toteutuksessa. Tavoitteena on saada palvelun käyttäjien kokemustieto ammattilais- ja teorian tiedon rinnalle suunnitteluun ja päätöksentekoon.

Palvelusta tarkemmin:

Ota yhteyttä Pikassoksen toimitusjohtaja Tuula Tuomiseen, joka vastaa sopimusneuvotteluista.
tuula.tuominen@pikassos.fi, 050 531 5439

Pikassoksen henkilöstön yhteystiedot:

[Hämeenlinna](#)

[Tampere](#)

[Pori](#)

Palvelun/tuotteen nimi:

Kokeilutoiminnan fasilitointi

Palvelun/tuotteen toimittaja:

[Sosiaalialan osaamiskeskus Pikassos](#)

Lyhyt kuvaus tuotteesta/palvelusta:

Pikassoksesta sosiaalialan toimijat voivat tilata määrääkaista fasilitointia tietyn tehtävän työstämiseksi tai paikallisen/alueellisen kokeilun toteuttamiseksi. ”Fasilitointi perustuu ajatukselle siitä, että ryhmä itse on paras asiantuntija. Fasilitaattori on puolueeton osapuoli, joka keskittyy ryhmäprosessiin ja auttaa ryhmää ideoimaan vaihtoehtoja, tekemään päätöksiä ja ratkaisemaan ongelmia. Varsinaisesta sisällöstä eli ideoista, päätöksistä ja ratkaisuksista vastaavat ryhmän jäsenet. Fasilitaattori varmistaa kaikkien ideoiden ja ehdotusten tasapuolisen käsittelyn sekä sitoutumisen yhdessä luotuihin ehdotuksiin ja päätöksiin. Siten kaikkien ryhmän jäsenten osaaminen ja toiveet tulevat osaksi toimintaa.” ([Fasilitaattorin käsikirja](#), 2009, 9)

Palvelu on suunnattu kuntien, seutukuntien ja maakuntien sosiaalipalvelujen järjestäjille ja tuottajille.

Ammattitaitoinen fasilitointi varmistaa, että kokeilussa mukana oleva työryhmä pääsee vaikuttamaan sen sisältöihin monipuolisesti ja tasapuolisesti.

Palvelusta tarkemmin:

Ota yhteyttä Pikassoksen toimitusjohtaja Tuula Tuomiseen, joka vastaa sopimusneuvotteluista.
tuula.tuominen@pikassos.fi, 050 531 5439

Pikassoksen henkilöstön yhteystiedot:

[Hämeenlinna](#)

[Tampere](#)

[Pori](#)

Palvelun/tuotteen nimi:

Hankkeistaminen

Palvelun/tuotteen toimittaja:

Sosiaalialan osaamiskeskus Pikassos

Lyhyt kuvaus tuotteesta/palvelusta:

Sosiaalialan toimijat voivat tilata Pikassoksesta hankkeistamista koskevaa työpanosta. Palvelu sisältää ideapaperien hahmottelua, hankesuunnitelmien laadintaa, budjetointia, rahoitusvaihtoehtojen kartoitusta, rahoitushakemusten kirjaamista, suunnitteluryhmän koordinoitua sekä hankehallinnointiin ja -raportointiin liittyvää yksilöllistä neuvontaa.

Lisäksi Pikassos voi toteuttaa osallistavaa ja dialogiseen prosessiin perustuvaa hankearviointia.

Palvelu on suunnattu kuntien, seutukuntien ja maakuntien sosiaalipalvelujen järjestäjille ja tuottajille.

Palvelusta tarkemmin:

Ota yhteyttä Pikassoksen toimitusjohtaja Tuula Tuomiseen, joka vastaa sopimusneuvotteluista.
tuula.tuominen@pikassos.fi, 050 531 5439

Pikassoksen henkilöstön yhteystiedot:

Hämeenlinna

Tampere

Pori

Palvelun/tuotteen nimi:

Selvitystyöt, suunnitelmat ja arvioinnit

Palvelun/tuotteen toimittaja:

Sosiaalialan osaamiskeskus Pikassos

Lyhyt kuvaus tuotteesta/palvelusta asiakkaan näkökulmasta:

Pikassos tuottaa sovitusti selvitystyöitä, suunnitelmia ja nykytilan arvioiteja, jotka koskevat tiettyä sosiaalialan tai sosiaali- ja terveydenhuollon palvelua, verkostoa tai toimintoa. Selvitystyön/suunnitelman tavoite ja toteutustapa sovitaan yhdessä tilaajan kanssa. On kyse soveltavasta tutkimuksesta, jossa hyödynnetään yhteiskuntatieteellistä perustutkimusta sekä määrällisiä ja laadullisia tutkimusmenetelmiä. Suunnitelmat sisältävät myös kuvaukset siitä, miten sovittujen tavoitteiden toteutumista seurataan ja toimintojen vaikuttavuutta arvioidaan.

Selvityksen, suunnitelman ja arvioinnin tilaaja osallistuu lähes poikkeuksetta prosessiin ja Pikassoksessa edustaja pitää sovitut tahot tietoisena työn etenemisestä. Selvitys tai suunnitelma tuotetaan kirjalliseen muotoon. Julkaisu- tai raportointitapa sovitaan tilaajan kanssa.

Palvelu on suunnattu kuntien, seutukuntien ja maakuntien sosiaalipalvelujen järjestäjille ja tuottajille. Asiakas saa ammattitaitoista tukea suunnitelmien ja selvitysten napakkaan kirjaamiseen ja tulosten seurantaan.

Palvelusta tarkemmin:

Ota yhteyttä Pikassoksen toimitusjohtaja Tuula Tuomiseen, joka vastaa sopimusneuvotteluista.
tuula.tuominen@pikassos.fi, 050 531 5439

Pikassoksen henkilöstön yhteystiedot:

Hämeenlinna

Tampere

Pori

Palvelun/tuotteen nimi:

Asiakastiedon kirjaamisen sekä palveluindikaattorien kehittäminen

Laadulliset ja määrälliset aineistot analyysineen

Palvelun/tuotteen toimittaja:

Sosiaalialan osaamiskeskus Pikassos

Lyhyt kuvaus tuotteesta/palvelusta:

Pikassos tukee tarvittaessa sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakastiedon kirjaamisen selkiyttämistä sekä palveluindikaattorien kehitystyötä kunnissa, seutukunnissa ja maakunnissa. Lisäksi Pikassoksesta on mahdollista tilata työpanosta kyselyjen tekemiseen sekä erilaisten laadullisten aineistojen tuottamiseen. Tarvittaessa Pikassos osallistuu myös määrällisten ja laadullisten aineistojen analysointiin. Ensisijassa tällaiset tehtävät toteutetaan yhteistyössä koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden kanssa, mutta tiiviit ja nopeat prosessit on mahdollista toteuttaa myös Pikassoksessa.

Palvelu on suunnattu kuntien, seutukuntien ja maakuntien sosiaalipalvelujen järjestäjille ja tuottajille.

Palvelusta tarkemmin:

Ota yhteyttä Pikassoksen toimitusjohtaja Tuula Tuomiseen, joka vastaa sopimusneuvotteluista.
tuula.tuominen@pikassos.fi, 050 531 5439

Pikassoksen henkilöstön yhteystiedot:

Hämeenlinna

Tampere

Pori

Palvelun/tuotteen nimi:

Voimavarakeskeinen työnohjaus ja prosessikonsultaatio

Palvelun/tuotteen toimittaja:

Sosiaalialan osaamiskeskus Pikassos

Lyhyt kuvaus tuotteesta/palvelusta:

Työnohjaus on oman työn tutkimista, arviointia ja kehittämistä, joka tapahtuu koulutetun työnohjaajan avulla. Se on työhön, työyhteisöön ja omaan työrooliin liittyvien kysymysten, kokemusten ja tunteiden yhdessä tulkitsemista ja jäsentämistä. Työnohjaus voidaan toteuttaa yksilö-, ryhmä- tai työyhteisöprosessina. Prosessikonsultaatio soveltuu erityisen hyvin koko organisaation tai laajemman työyhteisön tavoitteelliseen tukemiseen esimerkiksi muutostilanteissa tai kehittämisprosesseissa. Voimavarakeskeinen työnohjaus ja prosessikonsultaatio perustuvat dialogiseen, toinen toista kunnioittavaan vuorovaikutukseen. Dialogisessa työnohjauksessa tai prosessikonsultaatiossa hyödynnetään dialogisuuden ohessa reflektiivisiä prosesseja, narratiivisuutta ja ratkaisukeskeisyyttä. Nämä voimavarakeskeisyyttä rakentavat teoreettiset käsitteet kumpuavat sosiaalisen konstruktionismin viitekehyksestä.

Palvelu on suunnattu kuntien, kuntayhtymien, oppilaitosten ja järjestöjen sekä sosiaalialan palveluyritysten ammattilaisille ja johdolle. Pikassoksessa on erityisesti osaamista kehittämishanke-/ projektihenkilöstön työnohjaukseen ja prosessikonsultaatioon.

Palvelusta tarkemmin:

Ota yhteyttä Pikassoksen kehittämispäällikkö, työnohjaaja (STOry) Seija Junnoon, joka vastaa työnohjausyhteistyön suunnittelusta ja toteutuksesta, seija.junno@pikassos.fi, 050 599 6415 sekä toimitusjohtaja Tuula Tuomiseen, joka vastaa sopimusneuvotteluista, tuula.tuominen@pikassos.fi, 050 531 5439.

Pikassoksen henkilöstön yhteystiedot:

[Hämeenlinna](#)

[Tampere](#)

[Pori](#)